

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітньо-наукова програма	«Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини»
Факультет	Економічний

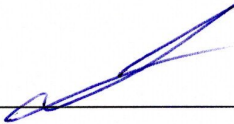
2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Науково-дослідницький магістерський семінар»**: для здобувачів другого освітнього рівня «магістр» спеціальності 032 «Історія та археологія».

Укладач: БОНДАРЕНКО Олександр Володимирович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи. *Протокол від «29» серпня 2025 року № 1.*

Завідувач кафедри історії, археології,
інформаційної та архівної справи:
д.і.н., проф.

Василь ОРЛИК

Декан економічного факультету:
д.е.н., проф.

Наталія ШАЛІМОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –8	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Професійної підготовки	
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність: 032 Історія та археологія	Рік підготовки:	
	Освітньо-наукова програма: «Історія матеріальної культури та експертиза об’єктів історичної спадщини»	2-й	2-й
		Семестр:	
		3-й	3-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 10	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		4 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		76 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		160год.	230 год.
		Вид контролю	
Екзамен			

Мова навчання: **Українська**

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Науково-дослідницький магістерський семінар» є поглиблення та узагальнення знань з теоретичних основ наукових досліджень та закріплення практичних дослідницьких навиків у процесі виконання магістерської кваліфікаційної роботи, формування цілісного уявлення про науково-дослідницьку діяльність та оволодіння магістрантами методичним інструментарієм наукових досліджень, вироблення теоретичних знань та практичних умінь щодо вибору теми, об'єкта і предмета історичного дослідження, його етапів, методичних підходів, правил опрацювання отриманих результатів та оформлення наукових праць, зокрема магістерських робіт, та їхньої презентації. Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню навичок самостійної науково-дослідницької діяльності (кінцевим результатом якої є написання магістерської роботи); формуванню навичок презентації та публічного обговорення результатів науково-дослідницької роботи; розвитку вміння аналізувати отримані результати і представляти їх у вигляді завершених науково-дослідницьких розробок (магістерської роботи, статті, тез).

Завдання:

- ознайомлення з базовими положеннями наукових досліджень засвоєння знань та умінь щодо організації і проведення наукових досліджень;
- проводити самостійне наукове дослідження, що характеризується академічною доброчесністю;
- підвищення рівня методологічної культури дослідницької діяльності, творчого володіння методами пізнання і діяльності; оволодіння первинним досвідом проведення сучасних досліджень і надання науково обґрунтованої інтерпретації отриманим результатам;
- підготовка до самостійного виконання дослідницької роботи, ознайомлення з формами звітності, методикою підготовки та проведення досліджень, оформлення та впровадження їхніх результатів.
- оволодіння етапами підготовки наукової магістерської роботи: від вибору теми до публічного захисту;
- навчити магістрантів здійснювати наукові комунікації, брати участь у публічному обговоренні результатів науково-дослідної діяльності на різних етапах виконання магістерської роботи;
- вміння самостійно аналізувати історичне явище або ж історичний твір та обґрунтовувати власну інтерпретацію наукової проблеми.

Передумови для вивчення дисципліни «Науково-дослідницький магістерський семінар» ґрунтуються на володінні базовими знаннями з історії та археології, дисциплінами магістерського рівня – «Методологічні засади історичного дослідження та міжнародні наукові проекти», «Історія матеріальної культури», «Цифрові інструменти в історичних дослідженнях» та ін..

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.

Загальні компетентності

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність працювати автономно.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 06. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК 02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

СК 03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК 04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК 05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.

СК 06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

СК 08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

СК 09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології

СК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

СК 11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології.

СК 12. Здатність використовувати набуті знання в ході професійної діяльності та експертного консультування з актуальних проблем історії матеріальної культури та експертизи об'єктів історико-культурної спадщини.

Програмні результати навчання

ПРН01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПРН02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПРН03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПРН04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПРН05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

ПРН10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

ПРН12. Здійснювати професійну діяльність та експертне консультування з актуальних проблем історії матеріальної культури та експертизи об'єктів історико-культурної спадщини.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних Цілей сталого розвитку до 2030 року:

Зміст навчальної дисципліни «**Науково-дослідницький магістерський семінар**» інтегрує такі Цілі сталого розвитку та сприяє отриманню компетентностей та результатів навчання, які дозволять магістру в майбутньому ефективно працювати в напрямку розв'язання таких глобальних та національних завдань:

Ціль 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. Завдання 4.4 – До 2030 року істотно збільшити число молодих і дорослих людей, які володіють

затребуваними навичками, у тому числі професійно-технічними, для працевлаштування, отримання гідної роботи та занять підприємницькою діяльністю; 4.7. – До 2030 року забезпечити, щоб усі учні здобували знання і навички, необхідні для сприяння сталому розвитку, у т.ч. шляхом навчання з питань сталого розвитку та сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури миру та ненасильства, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і вкладу культури в сталий розвиток.

Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям. Завдання 9.5. – Активізувати наукові дослідження, нарощувати технологічний потенціал промислових секторів у всіх країнах, особливо країнах, що розвиваються, у т.ч. шляхом стимулювання до 2030 року інноваційної діяльності та значного збільшення кількості працівників у сфері ДіР у розрахунку на 1 млн осіб, а також державних і приватних витрат на ДіР.

Ціль 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєздатності й екологічної стійкості міст і населених пунктів. Завдання 11.4. – Активізувати зусилля із захисту та збереження всесвітньої культурної і природної спадщини.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Вступ. Організація науково-дослідницької діяльності магістранта. Академічна доброчесність: етичний та нормативно-правовий аспекти. Роль та функції наукового керівника. Тайм-менеджмент та індивідуальний план роботи. Інструменти для самоперевірки на плагіат.

Тема 2. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вибір теми та постановка наукової проблеми. Попередній аналіз літератури для уточнення теми. Критерії вдалого вибору теми. Формулювання робочої гіпотези дослідження.

Тема 3. Структура магістерської кваліфікаційної роботи. Функції та обов'язкові елементи вступу. Логічний зв'язок між розділами основної частини. Структура та зміст висновків до роботи.

Тема 4. Науковий апарат магістерської роботи об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна та практичне значення. Методи дослідження та їх обґрунтування. Хронологічні та географічні межі роботи. Співвідношення мети та завдань дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 5. Академічне письмо. Науковий стиль. Оформлення наукової роботи технічні вимоги до тексту, посилання, цитування, запобігання плагіату, бібліографія, додатки. Процес редагування та саморедагування тексту.

Тема 6. Публікація результатів наукової роботи. Написання статей, тез, доповідей як форм апробації результатів магістерської роботи. Вибір релевантної конференції чи фахового видання. Процедура рецензування (Peer Review) та робота із зауваженнями. Структура наукової статті за моделлю IMRAD.

Тема 8. Захист магістерської кваліфікаційної роботи. Типові запитання, етика спілкування з комісією. Управління часом під час доповіді та відповідей. Професійна реакція на критичні зауваження. Процедури після успішного захисту роботи.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин				Кількість годин			
	Денна				Заочна			
	Усього	в т.ч.			Усього	в т.ч.		
		лек	пр.	с.р.		лек.	пр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								
Тема 1. Вступ. Організація науково-дослідницької діяльності магістранта. Академічна доброчесність: етичний та нормативно-правовий аспекти.	30	2	8	20	30	1	1	28
Тема 2. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вибір теми та постановка наукової проблеми.	30	2	8	20	30		1	29
Тема 3. Структура магістерської кваліфікаційної роботи.	30		10	20	30	1		29
Тема 4. Науковий апарат магістерської роботи: об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна та практичне значення.	30		10	20	30		1	29
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ								

Тема 5. Академічне письмо. Науковий стиль. Оформлення наукової роботи: технічні вимоги до тексту, посилання, цитування, запобігання плагіату, бібліографія, додатки.	30		10	20	30		1	29
Тема 6. Публікація результатів наукової роботи. Написання статей, тез, доповідей як форм апробації результатів магістерської роботи.	30		10	20	30	1		29
Тема 7. Підготовка і вимоги до захисту магістерської роботи: публічна презентація, структура виступу, візуальні матеріали. Моделювання захисту магістерської роботи.	30		10	20	30	1	1	28
Тема 8. Захист магістерської кваліфікаційної роботи. Типові запитання, етика спілкування з комісією	30		10	20	30		1	29
Усього	240	4	76	160	240	4	6	230

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
1	Тема 1. Вступ. Організація науково-дослідницької діяльності магістранта. Академічна доброчесність: етичний та нормативно-правовий аспекти.	8	1
2	Тема 2. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вибір теми та постановка наукової проблеми.	8	1
3	Тема 3. Структура магістерської кваліфікаційної роботи.	10	
4	Тема 4. Науковий апарат магістерської роботи: об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна та практичне значення.	10	1
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ		
5	Тема 5. Академічне письмо. Науковий стиль. Оформлення наукової роботи: технічні вимоги до тексту, посилання, цитування,	10	1

	запобігання плагіату, бібліографія, додатки.		
6	Тема 6. Публікація результатів наукової роботи. Написання статей, тез, доповідей як форм апробації результатів магістерської роботи..	10	
7	Тема 7. Підготовка і вимоги до захисту магістерської роботи: публічна презентація, структура виступу, візуальні матеріали. Моделювання захисту магістерської роботи.	10	1
8	Тема 8. Захист магістерської кваліфікаційної роботи. Типові запитання, етика спілкування з комісією	10	1
Усього:		76	6

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Для опанування матеріалу дисципліни «Науково-дослідницький магістерський семінар» окрім лекційних, практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Опрацювання окремих розділів програми, які не розглядаються під час аудиторних занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Вступ. Організація науково-дослідницької діяльності магістранта. Академічна доброчесність: етичний та нормативно-правовий аспекти.	20	28
2	Тема 2. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вибір теми та постановка наукової проблеми.	20	29
3	Тема 3. Структура магістерської кваліфікаційної роботи.	20	29
4	Тема 4. Науковий апарат магістерської роботи: об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна та практичне значення.	20	29
5	Тема 5. Академічне письмо. Науковий стиль. Оформлення наукової роботи: технічні вимоги до тексту, посилання, цитування, запобігання плагіату, бібліографія, додатки.	20	28
6	Тема 6. Публікація результатів наукової роботи. Написання статей, тез, доповідей як форм апробації результатів магістерської роботи..	20	29
7	Тема 7. Підготовка і вимоги до захисту магістерської роботи: публічна презентація, структура виступу, візуальні матеріали Моделювання захисту магістерської роботи.	20	29
8	Тема 8. Захист магістерської кваліфікаційної роботи. Типові запитання, етика спілкування з комісією	20	29
Усього		160	230

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти через індивідуально-спрямований розвиток їхніх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких складається на кафедрі і затверджується завідувачем кафедри. До індивідуальних завдань можна віднести такі види навчальної діяльності: написання рефератів, виконання проблемно-пошукових завдань, підготовка до виступів на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

7.1. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ.

1. Принципи та механізми забезпечення академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України.
2. Етичні норми науково-дослідницької діяльності магістранта.
3. Нормативно-правова база регулювання академічної доброчесності в Україні.
4. Порушення академічної доброчесності: причини, види та правові наслідки.
5. Запобігання плагіату: сучасні інструменти (програмне забезпечення) та практики.
6. Етика посилань: самоцититування та коректне використання джерел.
7. Організація самостійної наукової роботи магістранта: тайм-менеджмент та планування дослідження.
8. Роль наукового керівника в організації дослідницької діяльності магістранта та формуванні теми.
9. Психологічні аспекти наукової роботи: мотивація, прокрастинація та боротьба зі стресом.
10. Роль академічної доброчесності у сучасній науці та міжнародному співробітництві.
11. Магістерська робота: сутність та призначення як кваліфікаційного дослідження.
12. Порівняльний аналіз магістерської роботи та дипломної роботи бакалавра.
13. Методологія вибору актуальної та дослідницьки перспективної теми магістерської роботи.
14. Постановка наукової проблеми та її відмінність від теми дослідження.
15. Об'єкт і предмет дослідження: відмінності, взаємозв'язок та правила формулювання.
16. Мета та завдання дослідження: забезпечення їхньої кореляції та чіткості.
17. Типові помилки на етапі вибору теми та формулювання проблеми.
18. Наукова новизна результатів: види, критерії та способи обґрунтування.

19. Практичне значення магістерського дослідження: форми впровадження та опис очікуваного ефекту.
20. Гіпотеза дослідження: її роль, вимоги до формулювання та методи перевірки.
21. Теоретичне значення магістерської роботи: обґрунтування внеску в науку.
22. Формулювання вихідних положень (тез) на захист.
23. Категоріальний апарат дослідження: робота з ключовими термінами та дефініціями.
24. Функціональне призначення структурних елементів магістерської роботи (від вступу до висновків).
25. Вступ як «візитна картка» дослідження: структура та зміст.
26. Особливості написання теоретичної частини (огляду літератури) магістерської роботи.
27. Методичний розділ магістерської роботи: вимоги до опису методології дослідження.
28. Висновки та перспективи подальших досліджень.
29. Логіка та зв'язок між розділами магістерської роботи: забезпечення внутрішньої єдності.
30. Критерії оцінювання якості магістерської кваліфікаційної роботи.
31. Засоби забезпечення наукового стилю в академічному письмі: ознаки та функції.
32. Технічні вимоги до оформлення тексту магістерської роботи (шрифт, інтервал, поля, нумерація).
33. Правила цитування та оформлення бібліографічних посилань (за ДСТУ 8302:2015 або міжнародними стилями).
34. Система цитування: міжнародні стандарти (APA, MLA, Chicago) та їхній аналіз.
35. Бібліографія як відображення наукової культури: вимоги до оформлення списку джерел.
36. Робота з бібліографічними менеджерами (Mendeley, Zotero) для створення "ідеальної" бібліографії.
37. Оформлення ілюстративного матеріалу (таблиць, рисунків, графіків) у тексті наукової роботи.
38. Наукова стаття як форма апробації результатів: структура IMRAD та вимоги.
39. Тези доповідей: структура та вимоги до написання.
40. Апробація результатів магістерської роботи: форми та значення.
41. Міжнародні наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science): роль та значення для магістранта.
42. Оцінювання якості наукових журналів (імпакт-фактор, індекси цитування).
43. Рецензування наукових публікацій: як це працює та як реагувати на зауваження.

44. Етичні аспекти наукових публікацій: авторство, співавторство та конфлікт інтересів.
45. Структура публічного виступу на захисті магістерської роботи (хронометраж та логіка).
46. Правила створення ефективної візуальної презентації (слайдів) для захисту.
47. Моделювання захисту: роль тренувальних виступів та типові ситуації.
48. Психологічна підготовка до захисту: методи подолання страху та управління стресом.
49. Типові запитання екзаменаційної комісії та стратегії аргументованих відповідей.
50. Етика та культура спілкування з членами ЕК: повага, впевненість та самоконтроль.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Науково-дослідницький магістерський семінар» застосовуються такі методи:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1.1. Словесні методи: Настановча проблемна лекція, дискусія, метод «запитання-відповідь», пояснення, розповідь, бесіда.

1.2. Робота з джерельною базою: опрацювання монографій, статей, архівних матеріалів, нормативно-правових документів, електронних наукових ресурсів та баз даних.

1.3. Наочні методи навчання: демонстрування зразків наукових текстів, презентацій, схем структури магістерської роботи, візуалізація етапів дослідження та результатів аналізу.

1.4. Практичні методи навчання: практичні заняття з підготовки плану дослідження, формулювання наукової проблеми, укладання бібліографії, підготовка тез, наукових статей і презентацій, робота в Інтернет мережі.

2. Інтерактивні методи навчання: наукові дискусії, круглі столи, мозковий штурм, рецензування та взаємооцінювання наукових текстів.

3. Активні методи навчання. Моделювання наукового захисту: симуляція процедури публічного захисту магістерської роботи з участю «опонентів» та «членів комісії». Тренінг професійної реакції на критику: відпрацювання навичок ведення наукової полеміки.

4. Інноваційні методи навчання

– Проєктно-дослідницький метод: передбачає роботу над елементами магістерського дослідження; спрямований на розвиток аналітичного мислення, самостійності та навичок наукової співпраці.

– Метод цифрової гуманітаристики (Digital Humanities): робота з електронними базами даних, цифровими архівами та бібліотеками (JSTOR, Academia.edu, ResearchGate).

– Заняття з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: робота з бібліографічними менеджерами (Zotero, Mendeley), текстовими та табличними редакторами Microsoft, робота з сервісами перевірки на плагіат

(StrikePlagiarism), створення презентацій у Canva, дистанційне навчання на платформах Moodle та Zoom. Застосовуються наступні інформаційні платформи та застосунки «Google Arts & Culture», «Історичні мапи», OldMaps, «Historipin», «History Timelines» та ін.

9. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю: поточний, рубіжний та підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: 3 семестр (осінній) – **екзамен**.

Рубіжний контроль успішності здобувачів вищої освіти проводиться під час проведення всіх видів аудиторних занять в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру.

Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі у формі екзамену – складає 30 балів.

Оцінку підсумкового **семестрового контролю у формі екзамену** становить сума балів за результатами рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового екзамену. Загальна кількість балів, виділених на проведення семестрового екзамену робочою програмою навчальної дисципліни, складає 40 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на екзамені, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно»). Контроль проводиться за результатами виконаних індивідуальних, тестових, та контрольних завдань, а також за результатами відвідуваності занять.

Критерії оцінки заліку, іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу;
- проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення цієї дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента впродовж семестру.

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання в Україні та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За 100-бальною шкалою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота			1-34

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ <http://surl.li/ezlqfq>

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Включає навчально-методичний комплекс з дисципліни: рекомендована обов'язкова та додаткова література, конспект лекцій, методичні рекомендації до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи. Наповнення відповідного розділу в системі Moodle.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень: навчальний посібник для аудиторної, самостійної, індивідуальної роботи та дистанційного навчання. 2-ге вид., перероблене і доповнене [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 208 с.
2. Бондаренко О.В. Міста Наддніпрянської України за імперської доби (1785–1917 рр.): історіографічний дискурс: монографія. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2021. 364 с.

3. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/vajinskii-posibnyk.pdf>
4. Вергун А. Р., Ягело С. П. Вергун А. Р. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності / А. Р. Вергун, С. П. Ягело // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. - 2021. - № 76(1). - С. 89-94. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2021_76\(1\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2021_76(1)_18).
5. Вержиковська О.М., Гурський В.А., Плахтій М.П. Науково-дослідна діяльність у галузі освіти: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2015. 137 с. https://k-psmpokr.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%9E%D0%9D%D0%94_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0-1.pdf
6. Вихрущ С., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження. Львів: Львівська політехніка, 2020. 232 с.
7. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. № 1556-VII/ <https://zakon.rada.gov.ua/>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015р. № 848- VIII / <https://zakon.rada.gov.ua/>
9. Закон України. Про академічну доброчесність. ПРОЄКТ. <https://ips.ligazakon.net/document/ji10516a?an=2>.
10. Зашкільняк Л. Методологія історії. Львів: Львівський державний ун-т ім. Івана Франка, 1999. 227 с.
11. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
12. Карпаш О.М., Райтер П.М., Карпаш М.О. Методологія наукових досліджень. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014. 253 с.
13. Кодекс академічної доброчесності Центральноукраїнського національного технічного університету <https://kntu.kr.ua/file/content/1938/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
14. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень. К.: Алерта, 2014. 622 с.
15. Методичні рекомендації для написання курсових та дипломних робіт / О. І. Тумаков, Р. Г. Любавський; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2019. URL: <http://history.karazin.ua/themes/history/resources/4ae532e2f77829773f2940b823c68302.pdf>
16. Методичні рекомендації для написання курсових та дипломних робіт / О. І. Тумаков, Р. Г. Любавський; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2019. URL: <http://history.karazin.ua/themes/history/resources/4ae532e2f77829773f2940b823c68302.pdf>
17. Методологія та організація наукових досліджень. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. та ін. Навч. посібник. Київський національний

університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ "Київський університет", 2018. 606 с. philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf

18. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
19. Підготовка і захист випускної кваліфікаційної роботи: метод. посіб. / [В. В. Бойченко, Н.В. Безлюдна, М. І. Гагарін [та ін.] ; за ред. М. В. Кудли ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вид. 2-ге, переробл. Умань: Візаві, 2021. 130 с.

Додаткові

1. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. В Основи наукових досліджень у вищій школі : підруч. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2020. 272 с.
2. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. – К.: Ліра К, 2018. 352 с. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2018_352.pdf.
3. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання. Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). З внесеними поправками. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.
4. Завдання та індикатори досягнення цілей сталого розвитку в Україні на період до 2030 року URL: <https://surl.it/ifxkum>
5. Лях С.Р. Методологія історії: класика і практика: навчальний посібник. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
6. Маслова Н.Г. Академічна свобода та академічна відповідальність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Випуск 43. Том 1. С. 72–76.
7. Методологія науково-дослідницької діяльності: навчальне видання / уклад. Т. А. Роїк. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 56 с.
8. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О. М. Сінчук, Т. М. Берідзе, М. Л. Барановська та ін. Кривий Ріг; Київ, 2022. 198 с.
9. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
10. Семакова Т. Науково-дослідницька робота як шлях формування професійної компетентності викладача. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2012. Вип. 1 (1). С. 124-127.
11. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти: Лист від 23.10.2018 р. №1/9-650 Міністерство освіти і науки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
12. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 446 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. М. Максимовича КНУ ім. Тараса Шевченка – <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>.
2. Бібліотека Центральноукраїнського національного технічного університету – <https://library.kntu.kr.ua/>.
3. Електронна бібліотека підручників – <http://www.info-library.com.ua/>.
4. Ізборник: Історія України IX – VIII ст. Першоджерела та інтерпретації – <http://izbornyk.org.ua/>.
5. Інститут історії України НАН України – <http://www.history.org.ua/>.
6. Історія України IX – XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації – <http://www.litopys.org.ua>.
7. Літописи, історія, культура – <http://litopys.kiev.ua/>.
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>.
9. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого – <https://nlu.org.ua/article.php?id=146>.
10. Новини історичної науки – <http://www.history.com.ua/>.
11. Українська електронна бібліотека. – <http://exlibris.org.ua/>.
12. <https://historytimelines.co/> - HistoryTimelines.co
13. <https://history-maps.com/uk> - HISTORYMAPS
14. <https://oldmaps.com.ua/> - OldMaps - Інтерактивні історичні мапи
15. <https://www.historypin.org/en/> - Historipin- Інтерактивний віртуальний музей